

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni štev. 38 — Cena oglasov po dogovoru.
Odprto vsak delavnik od 10. - 12. ure

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK

Poštni čekovni račun št. 11/5092

Leto III. Štev. 5

GORICA DNE 30. JANUARJA 1947.

Dvojna številka — L. 10

TROJNI TIP ČLOVEKA

Dobri katoličani so dobri domoljubi. Tudi slovenski katoličani želimo delati za napredek svoje domovine. Prepričani pa smo, da bomo mogli svoji domovini in vsemu človeštvu služiti le tedaj, ako nam bo dana možnost, upodobiti v sebi krščanski tip človeka. Naslednji pregled naj utemelji to naše prepričanje.

Poganski človek

Iz knjig Nove Zaveze, ki so tudi važni kulturni dokumenti, se jasno izve tip poganskega človeka, ki ga sv. Pavel imenuje v nasprotju z novim krščanskim človekom »staroga človeka«.

Vzemimo konkreten zgled takega človeka v Ponciju Pilatu. Kot Rimljan je bil Poncij Pilat dober pravnik, saj se je obotavljal izreči smrtno obsodbo nad nedolžnim Jezusom. To je njegova svetla poteza. Toda Pilat je imel v svojem značaju tudi temne poteze. Bil je slabotič, ker se je vdal pritisku nahujskane množice. Bil je bojazljivec, ker se je bal zamere pri Judih v Jeruzalemu in pri cesarju v Rimu. Bil je krivičen sodnik, ker je proti svojemu boljšemu prepričanju nedolžnega obsodil na smrt.

Te Pilatove temne poteze so v tesni zvezi z njegovim svetovnim nazorom, kakaj bil je skeptik, dvomljivec. Njegovo vprašanje »Kaj je resnica?« nam odpira pogled v njegovo od dvomov razdelano in temno dušo. Bil je mož brez spoznanja resnice, brez orientacije, brez luči v duši. Nihal je kakor mulo na uri sem in tja med dobrim in hudim, toda končno se je odločil za hudo.

Pilat je izrazil tip poganskega človeka. Imel je v svojih časih brez števila sebi podobnih, ima jih tudi danes.

Taki ljudje niso mogli in ne morejo biti ustvarjalni. Prej ali slej propadejo.

Krščanski človek

Je nasprotje staremu poganskemu človeku. Sv. Pavel ga imenuje »novi človek«.

Kristjan živi iz Kristusa, ki je luč sveta. Zato je v njegovi duši vse svetlo. On ima jasno orientacijo o vseh življenjskih vprašanjih. Njegov korak je gotov. On ne omahuje. Pripravljen je, za svoje prepričanje dati vse, tudi življenje. Zato kristjan trpi in umira mučeniške smrti. Ne samo nekoč, tudi danes.

Na pota krščanskega človeka siplje bogato luč nova zapoved ljubezni. Ljubezen žene kristjana, da odpušča, da ustvarja, da se za svoje visoke vzore žrtvuje do konca.

Ta novi človek je ustvaril novo krščansko kulturo. Evropska ali zapadna kultura ima v sebi nekatere prvine krščanske kulture, vendar celotna krščanska kultura je samo v Cerkvi, v njenih verskih, duhovnih, pravnih, vzgojnih, znanstvenih in umetnostnih ustanovah.

Krščanska kultura ima slavno preteklost. Kljub mnogim krizam se ni odpovedala. Še vedno kaže svojo življenjsko moč. Pripravlja se za novo delo, za nove boje in zmage. Pred njo je še slavnejša bodočnost.

Komunistični človek

V naši dobi je spet na vidiku nov človek, nasprotje krščanskega človeka, t. j. komunistični človek.

Ta človek je kakor stari poganski človek brez spoznanja božjega.

Boga spoznati mu brani njegovo materialistično mišljenje. V njegovi duši brli le rdeča luč materialističnega svetovnega naziranja.

Priznati je treba na komunistu svetlo potezo, ki je vera v družbo, ki ima priti in ki v njej ne bo izkoriščanja. Ta vera sliči veri v pravico. Toda to svetlo potezo zelo motijo druge temne poteze, ki jih imajo komunisti na svojem značaju.

Komunist je človek množice (mase), iz množice je izšel, za množico živi, v imenu množice se bori. On nima osebnih ciljev in je brez osebne odgovornosti. (Znani so nedgovorni elementi!)

Komunist je nasilen. Razredni boj ga vzgaja k nasilju.

Komunist ne pozna ljubezni. Njegova gonilna sila je sovraštvo. O tem se vsakdo lahko prepriča, kdor zajde v omrežje rdeče propagande. Celotna nagrobna govori rdečih diha jo strupeno sovraštvo. V času prizadevanja za mir širijo komunisti divje sovraštvo proti vsem, ki ne mislijo tako kot oni.

Ne trdimo, da so vsi komunisti taki, saj tudi vsi kristjani niso

taki, kot bi morali biti. Vendar komunist, ki živi po naukih komunizma, mora biti nasilnež in mora strastno sovražiti, kakor mora kristjan izpolnjevati zapoved ljubezni, če hoče biti in ostati kristjan.

Ali so komunisti že ustvarili kakšno kulturo? Izven Rusije so le rušili. Kar pa so ustvarili v Rusiji, se bo šele videlo, če bo vzdržalo, kakor hitro bo komunizem doživel svojo prvo veliko krizo, kakor jih je krščanstvo že več doživelo v svoji dvatisočletni zgodovini.

Zaključek

Po vsem tem je naše prepričanje utemeljeno, da z delom za krščanski tip slovenskega človeka svojemu narodu koristimo. Poganski tip človeka se ni obnesel. Propadel je. Komunistični tip še ni šel skozi ogenj preskušnje. Krščanski človek pa je tudi danes poln življenjskih sil. Še vedno je zmožen velikih podvigov na vsakem polju človeškega udejstvovanja. Ničesar se ne boji. Ne boji se tudi zdrave tekme z novim komunističnim človekom. Potrebna mu je le svoboda, da razvije svoje sile.

In samo resnično svobodo zahtevamo katoliški Slovenci v novi Jugoslaviji, kajti le v svobodi bomo mogli služiti svoji domovini.

ALI CERKEV RES SKRBI samo za bogatine?

Ta očitek je med mnogimi, ki jih vsak dan slišimo in se vedno ponavljajo, najbolj neumen in lažniv. Kdor zgodovino kaj pozna, ve, da je Cerkev vedno skrbela za revne in uboge. S ponosom in velikim zadoščenjem lahko trdimo, da je bila Cerkev sploh prva, ki se je z vsjo močjo lotila skrbi za uboge in sploh socialnega skrbstva.

Že v prvi, jeruzalemski, krščanski občini so tisti, ki so vero sprejeli, prodajali posestva in premoženje, izkupiček pa razdeljevali med vse, kolikor je kdo potreboval, tako, da ni bilo reveža med njimi. Tudi krščanske občine v Grčiji in Mali Aziji so veliko darovale za jeruzalemske kristjane. Red diakonov so apostoli ustanovili prav zato, da bi oskrbovali uboge. To ni bil noben komunizem, ampak kvečjemu »komunizem ljubezni«. Globoko pojmovanje o ljubezni do bližnjega, nauk Kristusov o bogastvu, samoodpovedi in ponižnosti, njegov zgled, zlasti pa milost božja: vse to je nagibalo vernike, da so izvrševali tako junaška dela ljubezni do bližnjega, da ubogega ni bilo med njimi.

V srednjem veku je krščanska dobrodelnost zaradi splošne verske vneme dosegla svoj višek. Marsikdo ne ve, ali noče vedeti, da je prve bolnišnice, zavetišča, hiralnice zgradila Cerkev. Cerkev je bila tedaj bogata, je pa od svojega bogastva derežljivo dajala. Saj so nekateri samostani nasičevali dnevno na tisoče ubogih (samostan v Clunyju n. pr. 12000). Srednji vek je doba sv. Frančiška Asiškega. Koliko so njegovi bratje, frančiškani, in zlasti njegov tretji red dobrega naredili najsiromašnejšim slejem, ni mogoče dovolj poudariti. Iz te dobe imajo romanski narodi besede za bolnišnice, ki jih imenujejo naravnost hiše božje, n. pr. Francozi »Hôtels-Dieu« ali pa »Maison-Dieu«. Iz te dobe se dvigajo v sneženih alpskih višavah zavetišča Sv. Bernarda in Sv. Gotharda, ki jih še danes tudi največji sovražniki Cerkve občudujejo.

V moderni dobi Cerkev dobrodelnosti ni opustila, marveč jo je še

pomnožila. Omenimo sv. Vincencija Pavelskega, ki je za vse, ki so živeli v bedi, našel uteko. Iz najnovejših dobe pa vsi dobro poznamo Ožanama in njegove Vincencijeve konference, Elizabetine konference in druge moderne socialne ustanove in dobrodelna društva. Da bi pomagale revnim in bolnim, je bilo ustanovljenih v zadnjih desetletjih nad deset novih redovnih družb, moških in ženskih.

Res je pa, da so nekatere države Cerkvi vzele in prepovedale vse karitativno delo, n. pr. Nemčija. Kdor torej očita Cerkvi, da skrbi samo za bogatine, je bedak in lažnik.

Papeška podporna komisija

Sv. oče je ustanovil posebno komisijo, kateri je poveril organizacijo pomoči raznim narodom v Evropi in Aziji, ki jih je prizadela vojna. Pod imenom komisija pa si ne smeemo misliti le par oseb, katerim je bila zaupana ta ali ona naloga. Pri papeški podporni komisiji (Pontificia commissione di assistenza) gre za ustanovo, ki zaposljuje veliko ljudi in ima obilo posla. Papeška podporna komisija je kakor majhna armada ljudi, mobiliziranih zato, da dele pomoči in skušajo popravljati tisto, kar so druge armade pokončale. Njeno delo je zelo mnogovrstno in se ravna po papeževem izreku: »Delajte dobro do konca«. Skrbe za mladih in zapuščene otroke s šolami, zavetišči, poletnimi kolonijami, podporami itd. Pomagajo beguncem in brezdomcem z ljudskimi kuhinjami, razdeljevanjem oblačil in hrane, bolnišnicami, hiralnicami itd. Tudi vojnim ujetnikom in zaprtim po ječah so priskočili na pomoč na različne načine. Pomagajo povratnikom in jim nudijo prvo pomoč. Skratka, delo papeževе podporne komisije je široko, kakor so široke potrebe sedanjega časa in kakor je široka krščanska ljubezen. Prva začasna bilanca njenega

dela od marca 1944 do novembra 1946 pravi, da je PPK razdelila podpor v raznih oblikah za dve milijardi in 900 milijonov lir predvojne vrednosti.

Svoje organizacije ima komisija skoro po vseh škofijah, ki so bile prizadete od vojne, tudi v gorški in tržaški škofiji. Denarne fondacije nudijo prostovoljni prispevki katoličanov po vsem svetu, posebno v Ameriki. Tudi drugoverci radi prispevajo za papeško dobrodelnost. Le dva režima sta bila, ki nista pustila, da bi sv. oče vršil dela krščanske ljubezni na njiju področjih: nacisti in sovjeti. Še enkrat: gliha vkup štrih. Sedaj pravijo, da tudi maršal Tito ne pusti papeški komisiji, da bi delovala na jugoslovanskem ozemlju. V nekaterih brošurah, ki so izšle v slovenski prestolnici, smo na račun papeške podpore slovenskim beguncem po taboriščih brali najostudnejše klevete. Osebe, ki so prihajale v taborišča delit podporo in prinašati pozdrave in blagoslov skupnega očeta vseh kristjanov, se opisujejo tako, kakor jih more opisati le najbolj prostaska in v sovraštvu do vsega dobrega zagrizena duša. Pri teh izpadih zoper nesebično dobroto, ki so je bili deležni prav tako tisti, ki danes sveto Cerkev blatiijo, kakor dobri verniki, moremo le ponoviti slov. pregovor: »Dobrota je sirota«. To pa ne pomeni, da Cerkev ne bo še naprej delila dobrot, kakor jih je do sedaj; če telesnih ne bo mogla, bo delila pa duhovne — kar je njena prva in glavna naloga in kar od nje vsi pošteni ljudje v prvi vrsti pričakujejo.

Učenje bogoslovja v sovjetski Rusiji

Iz lista »Gore srea« posnemamo: Dne 1. okt. preteklega leta se je začel pouk v pravoslavnem bogoslovnem zavodu v Moskvi. Zavod ima tri oddelke. Prvi oddelek posečajo tisti, ki se pripravljajo, da bi pri maši služili kot pevec, kar je važna služba pri pravoslavni maši. V ta oddelek smejo stopiti tisti, ki so že dopolnili 18 let in znajo glavne resnice in molitve ter znajo čitati rusko in staroslovensko, ker so obredne knjige pisane v staroslovenskem jeziku.

V drugem oddelku se učijo zgodovino starega zakona, katekizem, cerkveni zakonik, kratko zgodovino sv. Cerkve, staroslovenski in ruski jezik.

V tretjem oddelku, ki se imenuje višja bogoslovna šola, se sprejemajo dijaki, ki so dovršili kako višjo državno šolo. Tu se uče sv. pismo, dogmatiko, fundamentalno, moralno, cerkveno govorništvu pa tudi ustavo sovjetske države.

Dijaki dobivajo državno podporo od prvega meseca po vstopu v šolo.

Iz tega se vidi, da do sedaj niso imeli bogoslovnih šol v Rusiji. Vidi pa se tudi, da nastaja med pravoslavno cerkvijo in državo tisti odnos, ki smo ga bili vajeni videti med rusko cerkvijo in carji. Stalin stopa po potih svojih prednikov, carjev, ne samo v zunanji politiki, nego tudi v notranji cerkveni politiki, tako da vprega v državni voz pravoslavno cerkev, preganja pa katoliško in zlasti uniatsko cerkev v Ukrajini.

Ljubljana

Na novo leto so v cerkvah ljubljanske škofije prebrali prvo pastersko pismo novega pomožnega škofa Vovka. Škof priporoča vernikom versko izobrazbo, prejemanje sv. zakramentov in ljubezen do bližnjega.

Prejeli smo in objavljamo:

OBVESTILO

Iz verodostojnega vira in kakor je pravno samo ob sebi ujemno smo zvedeli, da se s podpisom mirovne pogodbe med Italijo in Jugoslavijo dne 10. februarja t. l. upravni in politični položaj v coni A v ničemer ne spremeni, dokler mirovna pogodba ne bo ratificirana od parlamentov štirih velesil.

Obveščamo torej naše ljudstvo o tej zadevi in opozarjamo, da je možna ratifikacija tekom meseca februarja. Vsakdo naj te obvestilo vzame v vednost in ravnanje in naj ne dela prenapljenih odločb glede svoje bodočnosti.

SDZ.

Zidarjem novega reda

Po prvi svetovni vojni so državniki stavili temelj novi Evropi, pa so zavrgli vogelni kamen, ki je Jezus Kristus (1. Pet. 2, 7), zidali so, a brez ozira na Boga (Ps. 126, 1). Kaj je nastalo iz te evropske stavbe? Pokazala je to druga svetovna vojna, ki je Evropo razbila, da je danes duhovno in materialno ena sama velika razvalina. Ta temeljni pogrešek bivših zidarjev — državnikov je pod visicami javno priznal dr. Ley, eden od nacističnih kolovodij. Spričo smrti, ki ga je čez par minut čakala, je izrekel zadnje besede na tem svetu: »Mi (Nemci) smo zapustili Boga in Bog je zapustil nas, ker smo zamenjali božje zapovedi z našimi zakoni.«

Zidarji nove Evrope, pomnite, da se človek nikdar nekažnovalno ne postavi nad Boga in ustoliči na njegov prestol. Obracun pride gotovo ob svojem času. Stroške tega računa plačujejo pa uboga, zapeljana ljudstva.

Delavci v Cottolengovem zavodu

Komunistični list »Unità« je na podlagi izpovedi neke nesrečne nune, ki so jo odpustili iz »Male hiše božje Previdnosti« v Turinu zaradi umobolnosti, prav grdo obrekel Cottolengovo ustanovo. Vodstvo je postavilo na laž trditve kom. lista tako, da je povabilo vse delavce iz Turina, naj si sami ogledajo stanje v bolnici na lastne oči. V bolnici je sedaj okrog osem tisoč bolnikov in strežnikov. Delavcev je prišlo na tisoče. Tako so lahko videli, kaj premore krščanska ljubezen in kaj premore komunistična laž.

Kaj piše sv. Peter

o krivovercih?

(2/1-II)

Tudi med vami bodo lažni učitelji, kateri bodo uvajali pogubne ločene: celo Gospoda bodo tajili in si nakopavali naglo pogubo. Oprijeli se bodo njih razbrzdanosti mnogi, po katerih se bo sramotila pot resnice; in v lakomnosti vas bodo izkriščali z izmišljenimi besedami... Sramotě, česar ne poznajo, in bodo v svoji izpričenosti tudi poginili ter prešli plačilo za krivice.

Za veselje štejejo dnevno (=kratko trajajočo) nasladnost, ... oči imajo polne prešuštva in za greh renasitne; mamijo neutrujene duše; ... otroci preklestvali!

Ti so studenci brez vođe in po viharju grani oblaki, ki jih čaka črna tema. Kajti govoré šopirne besede ničemarnosti in z razuzdanostjo namijo v meseno poželenje tiste, ki se komaj odmikajo v zmotah živčnim; svobodo jim obetajo, ko so vendar sami sužnji pogube.

Besede, besede, besede...

Shakespearejev Hamlet nastopa v nekem prizoru sam z debelo knjigo v roki in govori sam sebi: »Besede, besede, besede...« Žal, da to ne velja samo za toliko knjig, ampak velja tudi za marsikatero državno ustavo. Tudi glede teh bi mogli ponoviti: Besede, besede.

N. pr. čl. 24 osnutka nove ustave Ljudske republike Slovenije se glasi: »Državljanom LRS je za jamčena svoboda vesti in svoboda veroizpovedi. Cerkev je ločena od države. Verske skupnosti, katerih nauk ne nasprotuje ustavi, so svobodne v svojih verskih zadevah in pri izvrševanju verskih obredov. Verske šole, ki pripravljajo duhovniški naraščaj, so svobodne, toda pod splošnim nadzorstvom države. Zloraba cerkve in vere v politične namene in politične organizacije na verski podlagi so prepovedane. Država lahko materialno pomaga verskim skupnostim.«

Lepo besede, kot vsakdo lahko vidi. Toda kaj pomenijo? »Svoboda vesti in izvrševanja verskih obredov« je stara liberalna fraza, katero je obsodil že papež Gregor XIV. in za njim Pij IX. v encikliki »Quanta curas«. Oba je imenovala »blodnja«, kajti z njo so liberalci mislili popolno neodvisnost človeka od kakršne koli cerkvene ali civilne oblasti, tako da lahko nemoteno in javno izrazi svoje mnenje v verskih zadevah v govoru, tisku in na kakršen koli drugi način. Pij IX. imenuje to izražanje »svoboda pogubljenja«.

Po tem nauku sme vsakdo ne-kaznovano napadati in smešiti vernike, duhovnike, škofo, papeža, zakramente, skrivnosti sv. vere itd. Takoga »vernika« niti Cerkev ne sme kaznovati, n. pr. z izobčenjem, ker bi to bilo nasilje proti svobodi vesti. In nihče ne sme braniti ter zagovarjati svoje vere in njenih predstavnikov, ker ni nikjer zajamčena svoboda verske propagande. Njegov nastop bi se kaj lahko tolmačil kot zloraba vere v politične namene ali kot »razširjanje verskega sovražstva in razdora«, ki ga prepoveduje čl. 20.

Torej kdor koli bi hotel svojo vero zagovarjati, bi se kaj lahko ujel v eno ali drugo mrežo preteklih členov svobodoljubne ustave; ali ker bi uganjal »politiko«, ali ker bi petil »razdor in sovražstvo«.

V duhu in moči člena 20. se je n. pr. zgodilo v Sovjetiji, da so dovolili vse oblike brezbožne propagande, niso pa dovolili verske obrambe,

apologetike, da bi se ne netilo versko sovražstvo v narodu.

»Cerkev je ločena od države«. To je zopet dvoumno govorjenje. Cerkev je ločena od države n. pr. v Združenih državah Amerike in v sovjetski Rusiji. Razlika pa je vendar neizumerna. V ZDA se Cerkev čuti res svobodno, v SSZR pa je sužnja, kakor ni bila še nikjer.

V ZDA pusti namreč država, naj se Cerkev organizira, kakor se ji bolje zdi. V SSZR pa o kaki organizaciji katoliške Cerkve ne more biti niti govora, ne prej ne sedaj. Saj ni dolgo, odkar je sv. oče opozoril svet na težko preganjanje, kateremu so izročeni ukrajinski verniki v Galiciji. Po komunistični terminologiji pomeni namreč ločitev cerkve od države to, da država cerkvi nič ne pomaga, potem ko je izropala; zahteva pa od cerkve lojanost, pomoč, uslužnost povsod in v vsem, kakor gospodinja od svoje sužnje. In v zahvalo naj cerkev še slavi Stalina, Tita in druge manjše bogove komunističnega Olimpa. Poleg tega pa država Cerkev še kontrolira po svojih funkcijah in funkcionarjih, da bi ne »zlorabljala vere v politične namene«; nadzoruje tudi vse njene verske organizacije (tretji red, Mar. dr., apostolstvo molitve, razne bratovščine), da bi ne postale »politične organizacije na verski podlagi«, ker te so prepovedane.

Ljudska država je ljubosumna na svojo oblast. Lahko bi se zgodilo, da bi jo kak bogoslovec ali profesor utegnil ogroziti. Zato pravi 24. čl.: »Verske šole, ki pripravljajo duhovniški naraščaj, so svobodne: toda pod splošnim nadzorstvom«. S tem se na novo uvaja ukaz Jožefa II., ki je tudi hotel imeti pod državnim nadzorstvom semenišča.

Na koncu pa stoji še nekaj važnega: »Država lahko materialno pomaga verskim skupnostim.« Kaj to pomeni? To pomeni, da bo država podpirala iz državne blagajne tiste verske skupine in ločine, ki bodo njej služile. To je veba za slabše in odpadnike: če boste pridni, dobite bombonček. — Ta člen je pripravljen za narodno cerkev ali kaj podobnega, če se bo dalo ustanoviti. Je tudi lahko napoved nagrade za »ljudske duhovnike«.

Kaj ostane torej od toliko opevanih verske svobode? Hamlet bi po-novil: »Besede, besede, besede...«

Mi bi rekli: zvijača, zvijača, zvijača.

čen. Pa kdo naj ga ureja še v klar-cu? Pod Prevalom sem se odrgal od spreveda. Ktj je stopal na levo po cesti, in sem šel po bližnjici.

V začetku decembra je hitro noč. Po pogrebu se ni kazalo mučiti na Gori, treba misliti na domov. Torej nazaj proti mestu. Noga je slusala, a misel mi je ostala le gori. Koj se misli jele premlevati dogodke, ki so tako pospešili nadškofovo smrt. Nekaj sem jih videl pri pogrebu, ki so vneto pomagali. Naj povem, da mi ne ugaja, če vidim koga, ki prav pokonec hodi. Tisti rutarji bi bili celo lahko izostali.

Doli pod Prevalom je bila že noč, a toliko svetla, da sva se lahko spoznala s Cirilom Lisjakom, ki je prišel za menoj. Privrkat sva še videla za sv. leto 1925. v Rimu. Takrat je na grobovih mučen-cov molil, da bi srečno prišel v zakonski stan, ki mu je bil že prav blizu. Sedaj je bil že poročen. Živalski primček je imel, pa je prišel v kraj z živalskim imenom. In na oni svet ga je spravil človek z živalsko, t. j. zverinsko dušo, pono-či pred domačo hišo. — Tvoja duša, o Ciril, je pa bila vsa lepa, res krščanska. Večna luč naj ji sveti!

Blagoslovitev nove cerkve

Dne 26. avgusta 1928. je bila nova cerkev na Sv. gori blagoslovljena in bogoslužju izročena. S telesom vem da nisem bil pričujoč, z duhom pa mislim da. Pontifical je mons. Lenart Sion, goriški kanonik in generalni vikar. Gotovo prav z velikim veseljem. Bil je zelo dober duhovnik, torej častivec Marijin. Vesel je bil pač tudi zato, ker je zastopal svojega škofa, kateremu je bil iz srea vdan.

Takrat so pisali, da je bila blagoslovljena »nova bazilika«. Tega imena pa ne morem potrditi. Privilegij in čast manjše bazilike je imela prejšnja cerkev. Od kedar? Od 20. aprila 1906., ko je bilo izdano apostolsko pismo. Do kedar? Pač do porušenja. Da bi nova cerkev to ime kar podedovala? Prejšnja cerkev je dobila to ime kot starodavna imenitna božjepotna cerkev s temi in temi prednostmi. Ali vse to velja pri novem zidanju? Sodim in trdim, da ne kar tako.

Posvečenje nove cerkve in prenos rajnega nadškofa

L. 1932. sta bili na Sv. gori dve veliki slovesnosti: posvečenje nove cerkve in prenos r. nadškofa s pokopališča v novo izkopano grobnico za velikim oltarjem.

Posvečenje cerkve je bilo naznačeno za II. nedeljo po binkoštih dne 29. maja. Pa so prišli zadržki vmes. Naznanili so, da bo posvečenje 25. junija, 27. junija pa prenos r. nadškofa. Prvo je sedaj obveljalo. Res je 25. junija cerkev posvetil videmski nadškof mons. Jožef Nogara. Jaz se nisem mogel udeležiti.

Pač pa sem se udeležil prenosa + nadškofa. To so preložili na 28. novembra, na obletnico smrti. To se mi je zdelo prav primerno, da se je oboje opravilo isti dan. Vreme je pa nagajalo. Udeležba je bila vendar velika. Če bi moral več imen imenovati, bi bil v zadregi. Najbolj pomnim /prefekta Tienga, ki ga ima v spominu tudi bivši tržaški škof Fogar.

Na novem grobu sem videl malo nezgodo. En mož je zdrknul v grobnico, pa se mu ni nič zgodilo.

OKNO V SVET

MIROVNE POGODBE z Italijo in drugimi pomagači Nemčije je že podpisal g. Byrnes in je s tem dokončal svoje posle kot zunanji minister ZDA. Oddal je nato zunanje ministrstvo generalu Marshallu. Podpisal je pa listine že tudi angleški zunanji minister g. Bevin v Londonu, ker ne bo imel časa, da bi se 10. februarja udeležil slovesnega podpisovanja pogodb v Parizu. Pri tem bosta torej podpisovala le še ostala dva zunanja ministra velesil, ruski in francoski. — Po podpisu velesil bodo pogodbe podpisale male zavezniške države, končno pa biveš sovražne države. Omenjenih 5 mirovnihih pogodb bo stopilo v veljavo, ko bodo tiste države, ki so pred 2 leti podpisale premirja, deponirale ratifikacijske listine (odobritev pogodb od strani državnih zbornic) — četudi bi se katera izmed sovražnih držav branila ratificirati svojo pogodbo.

Vesile bodo pa hitele ali zavlačevale z ratifikacijo pogodb, kakor jim bo pač kazalo. Na vsak način bo še kak mesec po podpisovanju v Parizu moral preteči, predno bodo vse te formalnosti končane.

VLADNE KRIZE smo imeli v teh dneh kar tri v Evropi. Prva je bila v Franciji po izvolitvi novega državnega predsednika socialistu g. Auriola. Po mnogih oklevanjih je sestavil novo vladno tudi socialist Ramadier; zunanje ministrstvo je sprejel v vladi zopet krščanski republikanec Bidault, ki bo tudi podpisal v imenu Francije mirovne pogodbe, pri katerih se je vse preteklo leto izkazoval s svojim pomirljivim posredovanjem med svojimi kolegi.

Druga vladna kriza je nastopila v Italiji po povratku De Gasperijske iz Amerike, kakor smo že v zadnjem listu naznačili kot verjetnost. Predsednik De Nicola je sestavo vlade spet poveril De Gasperiju.

O tretji vladni krizi prihajajo vesti te dni iz Grčije. Opozicija zahteva drugačno politiko vlade do guerilleev, ki tako zelo vznemirjajo severne pokrajine države, da so z njimi peča celo komisija »Varnostnega sveta« ZN, katera je ravno na poti proti Grčiji. Zato je ministrijski predsednik predložil kralju Juriju odstop cele vlade.

NA POLJSKEM so imeli 19. jan. volitve v državni zbor ali sejm, kakor pravijo tamkaj. Od 444 sedežev v parlamentu je dobil vladni

blok 383. Mikelajczykova kmetjska stranka 27 in par drugih strank 34 poslancev. Vlada je seveda popolnoma zadovoljna. Mikelajczyk pa je izjavil: »Priznal sem, da na vrhovno sodišče proti postopku pri vreditvah. Imam preveč dokazov o nerednostih.« Kjer so totalitarni režimi na krmilu, pač ni kaj drugega pričakovati — kot 9 milijonov glasov za vlado in le dva milijona za opozicijo. Je-li bilo pod Hitlerjem in Muscolinijem drugače?

Dr. JOŽA WILFAN je bil zashan pred namestniki zunanjih ministrov, ki pripravljajo mirovno pogodbo z Avstrijo. Terjal je slovensko naseljene predele Koroške in Stajerske za Jugoslavijo in vojno odškodnino od Avstrije. Utemeljil je svoje zahteve z ljudskim štetjem iz leta 1846. in 1910. Bomo videli, če bo on kaj več dosegel glede Celovca, kot so dosegli njegovi tovariši glede Trsta in Gorice.

VPRAŠANJE ZDRUŽENIH DRŽAV Evrope je le storilo spet en korak dalje. Večina evropskih parlamentarcev (za enkrat le iz zapadne Evrope) se je pokazala naklonjena evropski zvezi in v juniju se bo sestel v Zenevi parlamentarni odbor, ki naj bi to združitev načrtno pripravil.

ANGLIJA je pri »Varnostnem svetu« ZN vložila protest proti Albaniji zaradi minskih polj v Krfskem prelivu, kjer sta bila dva angleška rušilca poškodovana in 44 mornarjev ubitih.

Iščejo s ladiči stavbenega podjetnika Ivana Znidarčiča, rojenega v Renčah 23. VI. 1877. Več pove Uprava našega lista.

Novo kapucinsko provincialno predstojništvo Ilirske province

Provincial: p. Odilon Mekinda iz Cerknice pri Bakedu.

I. definitor: p. Alojzij Novak od Sv. Jurija na Brijegu (Hrvatsko Zagorje).

II. definitor: p. Edvard Vogrin od Sv. Antona v Slovenskih goricah.

III. definitor p. Maks Mašič iz Vidovca (Hrvatsko Zagorje).

IV. definitor: p. Boleslav Ritlop iz Velike Polane (Prekmurje).

I. kustos: p. Mavricij Teraš, bivši provincial, iz Sevnice ob Savi.

II. kustos: p. Rudolf Štruel iz Hajdine pri Ptuj.

KRATKI PODATKI o družbi sv. Petra Klaverja

Družbo sv. Petra Klaverja je ustanovila leta 1894. s posebnim privolenjem papeža Leona XIII. grofica Marija Terezija Ledóchowska. Ta misijonska družba je bila od sv. stolice končnoveljavno odobrena leta 1910.

1. *Namen Družbe.* Sodelovati pri spreobračanju zamorcev s tem, da pomaga ubogim afriškim misijonom.

2. *Ustroj.* Verski zavod tako imenovanih »Pomožnih misijonark za Afriko«, katerim se pridružijo člani svetnega stanu: zunanji člani, podporniki in podpornice.

3. *Sredstva za doseg tega namena.* Urejena in neprestana propaganda z besedo in tiskom (med drugim naj omenimo misijonski mesečnik »Odmev iz Afrike« v različnih evropskih jezikih), ki naj vžge v vseh katoliških globokega misijonskega duha, vzbudi misijonske poklice in nagne vernike, da molijo za misijone ter jim pomagajo z milodari.

Nekaj njenih naprav. Mašna zveza za Afriko (članarina enkrat za vselej L. 20.—) — Kruh sv. Antona za afriške zamorce — Ustanova za zamorske semenišnike — Zveza afriškega tiska — in druge ališne naprave v prosep afriških misijonov.

Osrednja hiša Družbe sv. Petra Klaverja: Roma (12), via dell'Ornata 16. — kjer je tudi mednarodni noviciat njenega zavoda.

Naročajte knjižico: »Poklic pomožne misijonarke za Afriko«. Cena s poštnino L. 20.—. Namen te drobne knjižice je naveden na prvi strani. Je modra in varna svetovalka vsem mladencam, ki čutijo v sebi poklic za redovni stan. Priporočamo, da jo berejo ne le mladenke, ampak tudi tisti, ki morajo drugim svetovati pri izbiri stanu. Naslov naročbe: Družba sv. Petra Klaverja, Roma (12), via dell'Ornata 16.

Imeti bi morali 200 katehistov

Poročilo afriškega misijonarja iz kongregacije Sinov presv. Srebrne misijon Kuajok, Bahr-el-Ghazal:

Pred nekaj meseci mi je izročil naš prevzvišeni gospod škof vsoto, katero je poslala Vaša Družba sv. Petra Klaverja za vzdrževanje več katehistov. Iz srca se Vam danes zahvalim za ta dragoceni dar. Vaši novi varovanci in jaz Vam obljubljamo, da bomo z gorečo molitvijo skušali povrniti velikodušnost dragih dobrotnikov. V teh težkih časih ko moramo številno katehistov vedno manjšati — vsled pomanjkanja denarja — je neprecenljiva dobrota, da smo vsaj za vzdrževanje nekaterih zagotovljeni. V našem obsežnem in gosto naseljenem misijonskem okraju, kjer se je doslej žal, še tako malo storilo za širjenje božjega kraljestva, bi morali imeti 200 in še več katehistov, da bi jih nastavili vsaj po vseh večjih krajih. Mesto tega pa smo bili primorani od naših 50 katehistov od-sloviti 25 — ker nismo imeli sredstev za njih vzdrževanje.

Uspešno delo zamorskih katehistov

P. Ivan Bora, misijonar v Wasa, Vzh. Afrika, piše Družbi sv. Petra Klaverja:

Vaši pomoči se imam zahvaliti, da sem mogel to leto skozi 5 mesecev vzdrževati naših 28 zamorskih katehistov. S pravo apostolsko gorečnostjo so delovali v oddaljenih krščanskih srenjah ter za bodoče leto vse lepo uredili, tako da bo misijonsko delo šlo dalje kot doslej. Brez teh zvestih pomočnikov bi naš lepi misijon utrpel veliko škodo, zgubili bi mnogo duš, posebno otroških. Njih dobra volja in gorečnost je odstranila vse nevarnosti in dala našemu apostolatu nov procvit.

Če bi naši dobrotniki vedeli, kakšno pomoč nudijo ti ponižni zamorski katehisti, večkrat celo za ceno velikih žrtv, bi jih gotovo velikodušno podpirali. S katehisti gre misijonsko delo, da je veselje brez njih ni napredka. Oprostite, ker spet in spet prošim za te moje sedelavce. Res zaslužijo!

SVETOGORSKI SPOMINI

Moja tretja sramota

Kam naj stopim, da bom v sredi? Pisati moram že o tretji svoji sramoti, ki je v tem, da od 20. julija 1923. do 3. decembra 1931. nisem bil na Sv. gori, to je nad osem let. To je hitro povedano.

Zakaj pa ne? To se pa težko pové in razložiti.

Selitev na Sv. gori, neprijetne novice, ki so potem prihajale s Sv. gore, razne splošne težave v deželi in moja občutljivost, da je vse to čutila.

Vzrok selitve je bila na eni strani državna premogočnost. Kaj to pomeni, ni treba razlagati v času, v katerem živimo. — Tiste novice bi kazale, da tudi druga stran ni bila čisto čista. — Težav ne bom pravil: kedor jih je preživel, je takrat dosti trpel. Kedor jih ni, bodi vesel, da jih ni; kaj bi ga dražil sedaj! Moja takratna občutljivost sedaj, ko je vse neravno, pač ni manjša, pa ne kaže, da bi jo preiskoval in razlagal.

Ali veste, da mi je prišlo na misel, kaj bi neki bilo l. 1924. če bi p. Kapištran ne bil rojen v Zagradcu na Dolenjskem, ampak n. pr. v Solkanu, ali v Cervignanu, ali v Capodistria. Ali bi bilo prišlo do selitve v vsakem teh slučajev? S tem bi bilo načeto vprašanje o poklicih (za duhovnike, za redovnike, za redovnice, za misijone) v naši deželi.

Nova cerkev

Za časa moje nač osemletne odsotnosti so na Sv. gori tudi cerkev zidali. O tem so veliko govorili,

veliko sodili. Če se prav spominjam, jaz ne veliko. Kaj se bom vtikal v tuje stvari? Z vojno odškodnino sem imel sam preveč opravka.

Da bi presojal umetnostno stran, sem premalo strokovnjak. In kaj bi koristilo? Ko je tisti oni pisal o »chiesone«, ali se je cerkev kaj spremenila?

Nekaterim ni bilo prav, da je cerkev v tako kratkem času zrastle, češ da je za taka »sekularna« dela treba več desetletij. Drugim je bilo prav, da je šlo hitro naprej. Nekaterim nepočakanim je šlo še prepočasi. Pa sodi!

Sedaj stoji nova cerkev. Kar čisto nedotaknjena seveda ni šla skozi dosedanja del te vojne in revolucije. Kako neki pojde skozi zaprejšnji del? V sredi septembra 1946. ko to pišem, ne pričakujem odgovora.

Sedev pogreb

Kdo vè, koliko bi se bila moja odsotnost od Sv. gore še zavlekla, če bi ne bil prišel pogreb rajnega nadškofa. Zjutraj je bilo prav mrzlo; še takrat, ko smo iz stolnice šli, je mrzlikalo. Ob razhodu na Goriščeku je bilo pa že kar toplo.

Moral sem še nazaj v mesto. Pa sem potem hitel za pogrebom. Ujel sem ga v Solkanu. Ravno so peli v slovo. Tam zad je poslušal rajni Lojze Bratuž. Malo sva se pogovorila, pa ne dosti, ko se ni smelo. Obveščevalna služba je bila že takrat tako razvita, da bi ne bila prizanesla ne njemu ne meni.

Spreved se mi je zdel preveč stla

Pij. XI. o komunizmu

Iz okrožnice Pija XI. »Quadragesimo anno« 15. maja 1931. Komunizem uči in hoče dvoriti, in sicer ne na skrivnem ali za ogrom, temveč javno, odkrito, z vsemi, tudi najnasilnejšimi sredstvi, namreč najostrejši razredni boj in popolno odpravo zasebne lastnine.

Da to doseže, se ničesar ne plaši, ničesar ne boji; ko to doseže, je neverjetno in grozno krut in nečloveški.

O tem priča strašno razdejajoče po silnih pokrajinih vzhodne Evrope in Azije. Kako nasproten in očitno sovražna je pa sveti Cerkev in samemu Bogu, to je, ah, le preveč dokazal z dejanji in je vsem dobro znano. Dasi torej smatramo za nepotrebno, dobre in verne sinove sv. Cerkve šele opozarjati na brezbožno in zločestno naravo komunizma, ne moremo brez globoke bolestiti gledati v nemarnosti tistih, ki se zdi, da to grozno nevarnost prezirajo in z neko leno brezbrzičnostjo puste, da se vsespovsod širijo nauki, ki bodo prinesli družbi silo, klanje in pokončanje.

Našim tam preko...

Mnogo pišete in govorite o demokraciji. Primorci vam hočemo povedati, kaj mi razumemo pod tem imenom. To vam pojasnijo najjasnejši zgledi. Evo vam enega.

V Bolgariji je ital. republikanska stranka imela 17. I. svoj narodni kongres. Na predsedniškem odru so zavzeli častna mesta poleg vodstva stranke: Dozza, župan mesta Bologne, Simonini, tajnik novonastavljene socialistične stranke delavcev, Tolley, član vodstva stare socialistične stranke, Betti iz komunistične stranke. — Republikanem so prinesli pozdrave svojih strank tudi zastopniki akcijske, kiševsko-ljudske in demolaburistične stranke. Istotako zastopnika partizanov in garibaldincev.

Jutri se bodo zastopniki teh strank pri kakem določilu ustavnega načrta v konstituantni morda krepko sporekli in različno glasovali po svojem političnem prepričanju, a to jih ni oviralo, da bi z državljanske vpljivosti zbrane republikanske stranke ne počastili s svojo udeležbo pri otvoritvi.

To imenujemo mi Primorci civilizacijo.

Nihče izmed teh ljudi ni zaradi svojega različnega političnega in verskega nazora v nevarnosti, da

bi bil odstavljen od svoje funkcije ali celo likvidiran. Take zločinske stvari je uprizorjal diktator Mussolini (na pr. z Matteottijem in drugimi), zato so ga demokracijo čuteči obsodili in se norčevali iz njegove zbornice, kjer je 500 poslanskih glav le prikimalo temu, kar je prej sklenil fašistovski direktorij.

Primorci smo že dobro okusili diktaturo in vemo, da za »demos« — ljudstvo nikakor ne sme veljati le tistih par sto ljudi, ki trobijo v rog vladnega despota, ampak da je

»demos« celokupnost državljanov, ki vedno le težko prenaša vsako nasilje, naj si bo že fašistično ali partijsko. Ko dobijo vsi državljani »kratos«, to je »oblast« ali svobodno besedo pri vladanju države, tedaj se »demos« in »kratos« pošteno združita in tako nastane demokracija oblika države.

To imenujemo mi Primorci demokracijo.

Pojdite in tudi vi tam preko storite enako, pa bomo tudi vas imenovali demokrate.

NE IZ OPICE, temveč iz piščanca

Ko se je tov. Janez prepričal, da že vsak frkolin v napredni coni Bve za znanstveno dejstvo, da je človek nastal iz opice, je tudi on hotel slediti sodobni znanosti ter se napotil k dr. X-u, ki je diplomiral na evolucionistični fakulteti v Trnovskem gozdu in slovel daleč naokoli za strokovnjaka v teh vprašanjih. Dr. X. ga je prav prijazno in tovariško sprejel. Ko pa je slišal za njegove želje, se je hudo-mušno zasmejal. — »Morda te bom nekoliko presenetil — je dejal — toda povedati ti moram, da je nauk o razvoju človeka iz opice med nami progresivnimi znanstveniki že nekaj mesecev sem prav hudo zastarel, približno tako kot med vami trgovanje z goldinarji.

Najnovejša znanstvena preiskovanja, ki so mogoča samo v krajihi resnične, neomejene svobode, kažejo, da se je človek razvil iz petelina in kokoši.

»Vi se norčujete!« ga je prekinil.

»Ne norčujem se ne iz tebe, še manj pa iz znanosti.« — mu je zagotovil znanstvenik. »Iz našim samim dejstva: znanost mora sloneti le na dejstvih. Navedel ti bom le nekaj teh lažje pristopnih dokazov, da je človek iz piščanca, ne pa iz opice.

1.) Poglej najprej naše priimke! Ali si že kdaj slišal, da bi se kdo pisal »Opica, Orangutanovič, Gorila itd.«? Razširjeni pa so priimki: »Piščanec, Petelin, Kokošar, Kokanovič itd.« Že tu zapaziš sledove naših praroditeljev.

2.) Se močnejši dokaz. Kadar si dva zaljubljenca izražata medsebojno ljubezen, ali si že kdaj slišal, da bi se pitala z izrazi: »Gorila moj! Opiciča moja!« Pač pa se kar najbolj naravno nazivata: »Pitka, golobica moja!« in podobno. Zlasti v srbohrvaščini so najbolj pogostni izrazi ljubezni: »Kokane

moj! Kokice moja! Pilence sladko!« in podobno.

3.) In tretjič, da boš imel še posebno krepak dokaz, pomisli: ali ni res, da vsak človek, ki kaj doseže, penosno dviga svojo glavo in naduto stopa kot njegov praoče petelin? In ali ne skuša vsako svoje delo takoj razkodočati, kakor njegova pramati kokoš, ki znese jajce?

Torej že iz teh treh skromnih dokazov menda tudi ti že uvidevaš, da je med piščancem in človekom več zveze in podobnosti, kakor med opico in človekom.

Navdušeno je hotel Janez priobčiti najnovejšo znanstveno izsledke svoji družbi, ki se je sprva čudila še bolj kot on, toda je kmalu spoznala, da so dokazi temeljiti in neovrgljivi. Še trnoglavni Ivo se je vdal in priznal, da se prava znanost res lahko svobodno razvija samo tam, kjer vlada resnična demokracija in kjer ni znanost vklenjena v verske dogme in druge reakcionarne okove.

Navdušeno je družba kikirikala in kotalakala do poznega jutra, vsa srečna, da so naposled najdeni pravi praroditelji slavnega človeškega rodu.

Znanstvenike, ki se niso šolali v Trnovskem gozdu in še više, so pa proglasili za belogardiste in reakcionarje, ki jih bo treba likvidirati.

Nageljčki

V vseh slovenskih knjigarnah v Gorici in Trstu se dobi ta lepa zbirka pravljic in pripovedk, ki jo je izdala mlada nadarjena pisateljica Zora Saksida. S slikami jo je opremil Vilko Čekuta. Naši otroci se bodo z veseljem sprehajali po tem svetu bujne domišljije.

LJUBEZEN - SAD VERE

Po dolgem času sem zopet obiskal svoj rojstni kraj. Ob prvem lepšem dnevu sem napravil daljši sprehod v okolico. Pot me je vodila tudi na župnijsko pokopališče. Ob grobu z letnico 1922 sem videl moža, ki je stal in molil. Poznan mi je bil grob po svoji posebni obliki, a obiskovalec mi je bil povsem neznan. Počakal sem nanj ob železnih vratih.

Dovolite! Kdo ste, verni moj neznanec?

»To je sedaj vseeno; za materin grob sem obiskal njen grob.«

Ste od daleč?

»Pet ur sem potreboval z železnico.«

Pet ur? Dolga pot!

»Ko bi ne bilo vlaka, bi šel tudi peš.«

Tudi peš? Radi ste imeli svojo mater!

»Da! Se vedno slišim njeno besedo, še vedno vidim njen zgled, še vedno okušam njen dar.«

Kakšen dar?

»Vero!«

Spoznal sem, da je hotel biti zbran v spominu na svojo mater, zato ga nisem več nadlegoval z vprašanji. Nadaljeval sem svoj sprehod v božjo naravo. Ko sem se vračal mimo pokopališča, sem stopil h grobu, pred katerim je še pred dobro uro stal neznanec. Na grobu je delal šopek svežega cvetja z belim trakom in zlatim napisom: »Ob petindvajsetletnici — Posinovljenec.«

Moje začudenje nad neznanim obiskovalcem je bilo še večje. Še čez pet in dvajset let! Samo posinovljenec? In od tako daleč? In za god?

Odsel sem proti domu. V občinski pisarni sem mimogrede poizvedel, kdo je obiskovalec na grobu z obnovljeno letnico 1922.

Pokojna kočarica K. A. je pred mnogimi leti sprejela rejence S. F. Ljubila ga je in vzgajala kakor mati svojega sina: z vero in ljubeznijo.

Pri Jezusu v Najsvetejšem Zakramentu

Tako se imenuje popolnoma nova ura češčenja, ki je izšla te dni in se dobi v stolnem župnišču v Gorici in pri Fortunatu v Trstu. Na razpolago so tudi v Kat. knjigarni v Gorici.

Namen te nove ure češčenja je ta, da bi se med našim ljudstvom poživila vera v resnično pričujočnost Jezusovo na naših oltarjih. Obenem želi učiti vernike, kako naj molijo za vse važne zadeve Cerkve, naroda in duš. Stane L 15, pri večjem številu primeren popust.

GOSPOD GOVORI

bogoljubni duši

Kličem vam: žejen sem duš, rešajte mi duše, ki so cena moje krvi.

—:—

Zval sem vas, a vi se niste odzvali, pozivljam vas, a se ne odzivajte, zval vas bom še. In vi? Mnogi, ki so bili pozvani k svetosti, so v peku. Zapomnite si!

—:—

Pri izbiranju apostolov sem predvideval, kdo mi bo zvest do konca, a vendar sem pozval Judeža, da svet vidi, koliko zlo je prejemati moje milosti, a z njimi ne sodelovati.

—:—

Ako ne marate za svoje zveličanje vi, kdo bo maral zanj?

LEGENDA O GUTTENBERGU

Neke noči leta 1436. je bil iznajditelj tiska Gutenberg sam v svoji delavnici in sestavljal črke za natis prve knjige. Nenadoma stopi predenj satan, ponudi mu roko in reče: »Bodiva prijatelja vse življenje.« Ti sam ne veš, kakšno uslugo si mi storil. Vidiš, doslej nisem imel drugega vojačica v svoji armadi, kakor sedem glavnih grehov: napuh, lakomnost, nečistost... To so sicer izborni vojaki, a le za bojizasede in za dvoboj, ne pa za boj na odprtem polju. Odslej pa pojdemo na plan. Tiskarna bo moj glavni stan. Sovražnik nas bo obmetaval z okrožnicami v izobčenji, s katekizmi, mi pa mu vrnemo s krivoverskimi knjigami, grdimi romani, s časopisi, z lažnimi letakimi in listi. V njih bo polno strupa. Toda prikrit bo in v mamljivi obliki. Razkrajal bo pblagoma vse nadaravno življenje, dokler vse ne razpade. Smeti pa bom pobral jaz.« Satan se je zakrohotal in izginil.

Gutenberg je obstal in prestrašen premišljeval o svoji iznajdbi. »Ali naj torej tisk povzroči toliko zla?« Ko je v strahu tako premišljeval, se razsvetli delavnica in predenj stopi angel in mu takole govori: »Ne boj se, premnogo dobrega bo storil tisk. Razsvetljeval bo nevedne in razganjal temo. Res, da bodo ljudje zlorabljali tisk, toda katere stvari ne zlorabijo? Zlorabljajo tudi ogenj, ki jim sveti in greje, pa zato je ogenj še vedno blagodejen in koristen človeštvu. Govorjena beseda je bila kmalu po-

Hlapec Ferjan

III.

Rozka, ki je imela zveze na razne strani, je res dosegla, da je bil Ferjan sprejet med vodnike hribolazcev. Ko se je o svečnici poslovil od Bregarjevih, je delal najprej tri mesece kot dninar pri nekem lenem trgovcu in je zaslužil nekaj denarja, potem je moral napraviti večtedenski tečaj za hribolaskega vodnika in je dobil nato brez nadaljnjih ovir vodniško izkaznico. Za pogumnega plezaleca brez omotice je veljal že od nekdaj in ravnotako so ga priporočale njegove krepke mišice in gibčni udi. Tako se je zdelo, da se mu obetajo najslajši zaslužki. Pojavila se je pa cela vrsta raznih okoliščin, ob katerih so se mu podrli upi, da bi si hitro in na lahko prislužil denar. Najprej je bil komaj novinec, ki še ni bil znan in ni imel ugleda; potem je bilo to leto veliko manj tujecev kot prejšnja leta, česar je bilo krivo slabo vreme. Poletje je bilo namreč izredno deževno, le redkokdaj je bilo dva, tri dni sončno in jasno, da bi bilo ugodno za izlete v visoke planine. Največ pa je moral Ferjan trpeti zaradi zavisti in nenaklonjenosti nekaterih starejših vodnikov. Pred tujci so ga devali v nič, ko so ga označevali kot nezanesljivega, mladega človeka, kateremu se ni zaupati brez nevarnosti. Poleg vsega tega so preganjale Ferjana še nezgode. Nekoč si je zlomila neka gospa, katero je vodil, nogo, ne da bi sam pri tem kaj zakrivil. Dvignila je velik hrup in vrgla vso krivdo na vodni-

ka. Drugič sta ga obremenila dva skopuška in sitna hribolazca z izredno težke prtijago in ko ni mogel iti dovolj urno pred njima, mu nista samo utrgala pri plačilu, ampak sta še nesramno zabavljala čezenj v gostilni. Vse te okoliščine so pripomogle, da je spremljal Ferjan od junija do konca avgusta komaj kakih šestkrat tujce na planine. Po vsem tem ni imel nikakega bogatega zaslužka, ampak očitno zgrubo, tako da je moral ubogi siromak tu in tam pokrivati primanjkljaj s svojimi prejšnjimi prihranki. Že sama oprema za planinskega vodnika ga je stala petdeset goldinarjev, za stanovanje je plačeval pri nekem krojaškem mojstru na Poljanah po deset goldinarjev na mesec, na hrani je moral biti v gostilni in ko je po cele dneve prežal po krčmah na izletnike, tudi ni mogel vedno sedeti pri prazni mizi, ampak je moral tu pa tam naročiti kaj pijače. Vse to je pa črpalo njegove prihranke in čez tri mesece je bil skoraj popolnoma na suhem. Ferjanu je bilo bridko pri srcu in sto in stokrat je preklinjal uro, ko se je odločil za službo gorskega vodnika. Rozka, natakarcica v gostilni pri Grozdu, na katero je bil še vedno navezan z vso ljubeznijo in kateri je večkrat potožil svojo stisko, ga je tolažila s plehkimi šalami, kakor: ena sama lastavica še ne napravi poletja in v mokrem poletju ne bo utonil pogumen mlad človek, potem se mu je malo priliznila in naglo zopet odšla, izgovarjajoč se z mnogim delom.

V prvih dneh septembra je zamelo globoko navzdol v planino in večina tujecev je odšla. Doba za iz-

lete je bila kot končana in Ferjan je ostal s praznim mošnjikom in bolnim srcem. O svoji izvoljenki Rozki je slišal slabe stvari, da ima zveze tudi z nekim drugim fantom, z zanikarim, delomrznim Kosmačevim Drejcem, in da je bila že mati. Sicer ni verjel tem govoricam, toda sumničnja in dvoma se le ni mogel znebiti. Poleg tega so se zrušili tudi njegovi zlati gradovi v oblakih, ko so mu njegovi prihranki skoraj popolnoma skopneli. To vse je bridko težilo njegovo srce. Slaba volja je tudi neugodno vplivala na njegovo zdravje.

Tu je prišel nekega večera mlad gospod iz Maribora, ki je hotel po vsi sili preplezati najnevarnejši gorski greben tamkajšnjih planin, »Kozlov rog« imenovan. Nobenega vodnika pa ni bilo mogoče pridobiti, da bi v teh vremenskih okoliščinah — v planinah je ležal še vedno sneg — prevzel to pot s tujcem. Mariborčan je ponujal petdeset goldinarjev, osemdeset, sto, a vsi vodniki so izjavili, da jim je ljube življenje kot denar. Toda tuji gospod je hotel na vsak način na Kozlov rog. V nedeljo zvečer je položil dve sto goldinarjev na mizo v gostilni in rekel, da je ta vsota za tistega, ki ga pripelje zdravega na vrh Kozlovega roga in sopep nazaj. Noben vodnik se ni ganil. Ferjana je srbelo po vseh udih. Tukaj bi mogel na hiter način zopet priti vsaj do izgubljenih prihrankov. Kot vročica ga je prišlo, da so mu zobje škpletali. Večkrat je že na pol vstal in hotel seči tujcu v roko, pa vedno ga je neki nedoločan občutek potisnil nazaj na klop. Gospod je mogel to opa-

ziti, kajti sedaj je položil še dva desetaka na mizo. Tedaj je pa šinil tudi Ferjan pokonci in zaklical: »Jaz grem z vami!«

Drugo jutro navsezgodaj sta se podala gospod in vodnik na pot. Ob desetih sta bila že na pešcevi griži pod Kozlovim rogom, kjer se je pričela nevarna pot navkreber. Mariborčan se je začel nenadoma nekam čudno, skoraj skrivnostno obnašati. Za vsa varnostna pravila, na katera ga je Ferjan opozarjal, se je zdelo, da se ne zmeni, tudi se je dolgo upiral temu, da bi ga vodnik privezal z vrvo nase; slednjič pa se je le vdal. Med strmo hojo je večkrat rekel, kako bi bilo prav za prav lepo umreti tu gori v planinah in da ne ve za noben prostorček, kjer bi se hotel raje ločiti od vsega sveta kot tukaj v veličastni naravi, samo da bi ga morali pustiti večno tukaj ležati, kajti silne gore bi bile najkrasnejši nagrobni spomenik. Ferjana je obilil pri tem govorjenju mrzel pot po hrbtu. Z vsakim korakom mu je postajalo bolj tesno pri srcu in ni si vedel drugače pomagati, kot da je spod-bujal tujca k pogumu in ga zagotavljal, da ni take nevarnosti, samo če se pazi in se drži varnostnih predpisov. Gospod je izjavil, da se niti najmanj ne boji. Nato je hipao vprašal Ferjana:

»Ali ste neporočeni?«

»Da, prost sem še«, je odvrnil vodnik.

»Ali imate bližnje sorodnike?«

»Nobenih. Starši, bratje in sestre so že davno pomrli.«

»In vi se morate v trdem boju za obstanek boriti skozi to neumno

življenje? Ali bi ne bilo tudi za vas bolje s tem končati?«

»O jaz živim prav rad!« je zagotovil Ferjan.

»Hahaha!« se je zasmejal tujec tako čudno, da se je Ferjan zgrzil.

Dospela sta medtem pač kakih dvesto metrov visoko po zelo strmem skalnatem pobočju. Tedaj sta prišla na kake tri sežnje dolg in komaj za ped širok prehod čez pečino, koder sta morala priti na drugo stran hriba. Ferjan je priporočil skrajno previdnost, potem je ukazal tujcu, naj se ustavi, dokler sam ne prekoraci tega nevarnega mesta in dobi odstran trdnoporo. Omotal si je nekaj zavojev vrvi okrog roke, kolikor je bil ravno dolg prehod čez strmino, in začel previdno lezti čez pečino. Že je dosegel skalno ploščo na drugi strani, ko je zslušal za seboj šum. Bliskovito naglo se je ozrl nazaj in zagledal, kako gre tujec sam od sebe za njim in se sklanja čez prepad. Da bi ga nenadno ne prestrašil, mu je Ferjan le polglasno zaklical:

»Če se v trenutku ne ustavite, prerežem vrvi!«

Tujec se je rezko zasmejal in s klicem: »Hoj, sedaj gremo s tega sveta v nič!« je skočil čez pečino v prepad.

»Jezus, Marija in Jožef!« je še zavpil Ferjan, ko je tudi njega nekaj s strašno silo potegnilo in zaglvalo v grozovito globino. — Grozno smrtno vihranje — navzdol, navzdol — tako dolgo, tako neskončno dolgo — sedaj strašen sunek in potem vse tiho. (Nadaljevanje)

zabljen, odslej pa bo prikovana na papir in bo živela večno.

Angel je izginil. Gutenberg pa se je potolažil. Spoznal je, kako velikega pomena bo tisk za človeštvo. Toda človeštvo v resnici v svojo pogubo zlorablja tako imenitno sredstvo, ki bi mu lahko služilo le k časi in večni blaginji.

Poleg sončne mora biti seveda vedno tudi senčna stran; kjer je luč, tam je tudi senca.

„Slučaj“ ni sveta ustvaril

Beseda »slučaj« je bila že od nekdaj »asylum ignorantiae« — »priežališče nevednosti«. V predkrščanski dobi je že Aristoteles dejal, da je slučaj prazna beseda za ljudi, ki vzroka ne poznajo. Materialisti pa so iz strahu, da bi morali sicer priznati Boga, razglasili, da je »slučaj« ustvaril svet in tako tudi ves čudoviti red, ki vlada v njem.

Stari hamburški profesor Jacob Johann Uexkuell je materialistično poveljanje »slučaja« ostro zavrnil. Na področju biologije je dokazal, da »slučaj« ni in da nam torej beseda »slučaj« ne more ničesar razložiti, ampak da je to le zastor, ki se za njim skrivajo le tisti, ki nečejo priznati nadsvetnih vplivov in Boga.

Da »slučaj« ne more ustvariti nobenega sveta, dokazuje Uexkuell tako, da bitja v naravi in delovanje narave primerja s tem, kar more človek storiti z najintenzivnejšim študijem in delom. Bitja v naravi so dovršeno lepa, tako v anorganskem kakor v organskem svetu. Če eno samo tako bitje na sebi motrimo, je zdravi pameti jasno, da tega ne zmore zgolj »slučaj«. A kaj naj rečemo o stvariteljski moči »slučaja«? Šele, če hočemo razložiti zakone, ki vsa ta bitja silijo, da se vedno na isti določen način razvijajo in delujejo in nikdar ne drugače! Tu je slučaj nesmisel. Nič se »slučaju« tako ne protivi kakor to, da bi nekaj živelo in delovalo po trajnem, nespremenljivem zakonu. O slučaju bi govorili, ako bi bilo nekaj izvzeto iz splošnega zakona: če bi tisto bitje od strani, nepoklicano, nepreračunano in nepredvideno mešalo in motilo redni tok življenja. A tega ni! Po vsem svetu, v vseh časih in v nepreglednih milijardah stvari imamo le bitja, ki nastajajo, bivajo in se razvijajo po nekih nujnih, stalnih in nespremenljivih zakonih, po nekem določenem načrtu, ki ljubosumno čuva vsako posamezno živalsko in rastlinsko vrsto in jo izroča poznejšim dobam. Za slepi »slučaj«, ki bi mogel ustvariti svet, tu ni aobnega mesta!

RAZPOROKA

pogubnih nauk in razmer
strupeni sad

Poleg drugih aktualnih problemov je danes povsod na dnevnem redu tudi razporoka. Kaj uči sedanjí Berlin o razporoki? Ameriška agencija U. P. poroča: »Glavno mesto razporok je danes Berlin. V šestih mesecih je bilo tam 24.465 razporok. Razporok je več kakor perok. V šestih mesecih, ki smo jih vzeli v poštev, je bilo 3429 več razporok kakor porok. To je število, ki ga niso še nikoli dosegli niti po prvi svetovni vojni. Sodniki ne morejo sproti reševati vseh slučajev, čeprav so jih vzeli na pomoč še 50.

Vzrokov za to je dosti: premalo moških godnih za moštvo; pomanjkanje stanovanj, veliko porok je bilo sklenjenih s preveliko naglico med vojno, gospodarski in moralni propad nemških družin, povečana neodvisnost nemške žene, nezvestoba žen med vojno.

Kaj torej uči Berlin? Razporoka ni sredstvo zoper nesrečne zakone, temveč posledica propadanja v narodu. Dokler je narod zdrav, so razporoke redke ali jih sploh ni; ko se začne v narodu propad iz tega ali onega vzroka, tedaj se razporoka množi in tako še večajo narodovo propadanje.

Ali pomeni torej napredek uvedba razporoke v jugoslovansko ustavo? Kako prav je imel Kristus, ko je rekel: »Kar je Bog združil, naj človek ne loči!«

Misijonska mašna družba

V 43. številki 1946 našega lista smo objavili objavo slovenske Misijonske mašne družbe, ki je že nad 15 let razširjena zelo tudi na Primorskem in ki ima zdaj za Italijo ozirajmo Primorsko, kolikor je pod Italijo, svoj sedež v Rimu, via Pompeo Magno 21, kamor naj bi se obrnili vsaki, ki bi hotel vpisati nove člane v to, na duhovnih dobrotah in misijonskih koristih tako bogato družbo. Nekateri sprašujejo, če je mogoče člana prijavit in članarino poslati kar po pošti? Ephemerides Liturgiae, Via Pompeo Magno 21, Roma, c/c. 1-14467. Odgovarjamo: Seveda je mogoče, vendar pa bo naše poslovanje mnogo hitrejše, če nam bodo prihajale prijave in članarina na položnico lista »Ritorno« ki tudi izhaja na Via Pompeo Magno 21, Roma in ima številko c/c 1/8834; položnice so dane (s posebno oznako BKM) na razpolago tudi Misijonski mašni družbi, podružnici v Rimu. To položnico z oznako BKM na hrbtni strani nameravamo poslati vsem, ki žele prijaviti člane

MMD. Tega novega čekovnega računa smo se poslužili radi točnejšega in hitrejšega poslovanja. Dopise pošiljati na: Collegio Leoniano, Misijonska mašna družba, Via Pompeo Magno 21, Roma.

VERSKEGA DUHA v šole!

Londonski liberalni list »Times« je prinesel sledeči članek. »Ali ni čudno, da država, ki se ima za krščansko, ne pozna krščanske vzgoje? Kakor v Franciji tako je tudi v Angliji državna šola nevtralna, kar pomeni versko indiferentno. Sicer ima angleška mladina res dovolj prilike, da posluša krščanske pridige in nauk v cerkvi, toda kaj

Domače

Iz Istre

Istrsko duhovščino je zadel težek udarec s tragično smrtjo mladega duhovnika Ratimirja Beletiča. Imel je šele 27 let. Bilo ga je samo zdravje in ljubezen do dela. Učen je tudi bil, saj se je šele pred malo leti vrnil iz Rima, kjer je študiral na Gregorijanski univerzi. Škof mu je zaupal dušno skrb med rudarji v Raši. Pa se je neki večer vračal s motorjem v Pulj, zadel v temi ob zapornico na angleškem bloku in na posledicah pade umrl naslednji dan. Zelo veliko število ljudi in duhovnikov se je udeležilo njegovega pogreba. Izguba mladega Beletiča je toliko bolj občutna, ker je bilo v Istri zmeraj veliko pomanjkanje duhovnikov, sedaj bo pa še večje, ker se mnogi italijanski duhovniki pripravljajo, da odidejo iz Istre v Italijo.

V pazinskem Malem semenscu so imeli duh, vaje o božičnih počitnicah, ko so bili dijaki doma, in sicer za fante in dekleta. Fantov je bilo 35, deklet pa 64. To je gotovo razveseljivo dejstvo, da čuti mladina potrebo po duhovnem življenju. Torej le ne mislijo vsi, da so iz opice, čeprav jih tako uče. Nekaj poguma pa tudi morajo imeti ti fante in dekleta, da si upajo na duhovne vaje, ko si nekateri niti k maši ne upajo več, češ potem poročajo, da sem bela garda. Naj rečejo, če je bil Kristus belogardist, smo mi vsi tudi.

Pa še nekaj lepega se sliši iz Istre. Po nekaterih vaseh se pripravljajo na misijon. Ali bi bilo kaj takega možno pri nas v coni B, kjer so duhovniki dobili globe, ker so imeli shod Mar. dr. v cerkvi? Kolika globa bi jih zadela, če bi naznanili misijon?

Zdi se, da tudi tam niso oblasti

vse to pomaga, ko pa pouk v raznih predmetih v državnih šolah ni prežet z verskim duhom?

Razvidno je, da se omenjeni list zavzema za to, da se v državnih šolah spet uvede verouk, kakor je bilo to prvič v starih časih. V tem članku pravi dobesedno: »Samo vera je lahko resnična podlaga vsake vzgoje, ki zasluži naziv krščanske vzgoje. Pogubne posledice versko indiferentnega pouka poznajo v Angliji ravnotako kakor v Franciji in v drugih deželah. Vemo, da je moralno življenje v Angliji že dolgo časa izpodkopano v življenju poedinca in tudi v socialnem življenju. Da so anglikanske cerkve že dolgo časa prazne in da se še kar naprej vedno bolj in bolj praznijo, to tudi ni nikomur neznano.«

novice

povsod enako sovražne in da izvajajo svoj program postopoma po razmerah različnih krajev.

Slovenska demokratska zveza

V soboto 18. januarja so se v Gorici zbrali na ustanovni občni zbor Slov. dem. zveze odposlanci obeh predvojnih demokratskih strank. Potrdili so ustanovitev Slovenske demokratske zveze (SDZ) in so izvolili njeno vodstvo. Glavna naloga SDZ v tem trenutku je bdeti nad koristmi slovenskega demokratičnega ljudstva v Julijski Krajini v zvezi z mirovno pogodbo in po njeni izvedbi.

Voščimo novi politični ustanovi, da bi se ji pridružili vsi Slovenci. Naj jo vera v Boga in zaupanje v novo, boljše in pravičnejše človečanstvo vodijo po demokratični poti v srečnejše in mirnejše čase!

CERKVENA OZNANILA: SLOVESNA ZADUŠNICA

V torek 4. II. ob 8. uri bo pri Sv. Ignaciju v Gorici slovesna zadušnica za rajnega kaplana L. Piščanca in ostale tovariše — žrtve iz Cerkne.

1. II. V stolnici ob 6. uri zjutraj običajna pobožnost prve sobote.

Zvečer ob 6. uri pri Sv. Antonu duhovna obnova za moše in fante.

5. II. Pri Sv. Antonu ob 4. uri pop. duhovna obnova za žene.

7. II. Običajne pobožnosti prvega petka. Zvečer ob 8. uri v stolnici slovesna ura čiščenja. Molili bomo novo uro »Pri Jezusu v Najsvetejšem Zakramentu.«

12. II. Duhovni dan za žene

odpade ta mesec. Zato pridite v tem večjem številu 12. marca.

ZA DUHOVNIKE

Na Ordinariatu je na razpolago liturgični koledar za l. 1947. — V soboto 1. II. bo oficij Doma IV. p. Epiph. antic. — v nedeljo prva predpostna, pred sv. mašo blagoslovitev sveč — v ponedeljek sv. maša in oficij Darovanja Gospodovega.

Listnica Uredništva

Vojko! Vi ste nadarjen in pogumen kmečki fant. V svojem dolgem članku želite polemizirati z nekim učenim gospodom, ki hodi po deželi predavat.

Veseli nas, da kot preprost fant tako jasno vidite razliko med komunizmom in krščanstvom.

Pravilno pravite, da so resnica, pravičnost in ljubezen mogoče le pri svobodnih ljudeh.

Berite dobre knjige, opazujte življenje in neskladnost besed in dejanj pri ljudeh, ki bi bili radi kristjani, narodnjaki in komunisti obenem. Mislite s svojo glavo.

Poleg tega molite in si z milostjo utrjujte značaj. Tako boste dozoreli v moča, ki bo mnogim šibkim v oporo.

Poslali ste nam tudi pesem v spomin padlemu župniku Zavodlavu. Tudi tu veliko lepih misli in občudovanja vredna dobra volja. Takih vzornih fantov je narod lahko vesel. Toda ne članek ne pesem nista oblikovao taka, da bi ju mogli priobčiti.

Vztrajajte na dobri poti in ob priliki se zglasite na uredništvu.

Katoličani!

Več poguma v boju
za sveto stvar!

Darovi

Iz Sempetra 50+100; družbenica iz cone B, kjer preganjajo družbo, 100; iz Kobljeglave 200; za Urhovo zdravje ob novem letu iz Čezsoče 400; Jože Hvalič 100; da bi ostali v miru in svobodi 100; nekdo iz Opčin za naš list 300; gospodična iz Trsta 200; od sv. Vincenca v Trstu 100+100; štirje možje iz Steverjana v čast Sv. Duhu 510; iz Solkana preplačila 120; N. N. s Krasa, da bi nas Bog vodil po Marijini poti, 200; iz Sempetra 400; N. N. Urhu, da bi se večkrat oglašil, 1.300. Bog povrni!

Odgovorni urednik

msgr. ALOJZIJ NOVAK

Tisk. G. Lucchi - Gorica

Tiskano z dovoljenjem A. I. S.

URH in ŽEF

Okrog svečnice se je zglasila pri Žefu neka oseba, ki je prišla iz Jugoslavije, in mu izročila precej debelo pismo. Spoznal je Urhovo pisavo, a pisma ni takoj odprl, ampak si je to veselje prihranil za po večerji, ko ga bo Slavica lahko nemoteno brala vsej hiši. Da bo presenečenje tem večje, je Žef o pismu molčal. Pri večerji je bil izredno dobre volje, tako da so se vsi v hiši spogledovali in spraševali, kaj bi to pomenilo. Ko je bil odmaknil krožnik, si je natočil kozareček in prižgal cigaro, nato pa je potegnil iz žepa pismo in ga dal Slavici:

»Slavica, beri, nune piše. Prav radoveden sem, kako se mu v Trstu godi.«

Slavica je poskočila, kakor da bi ji pisal sam ženin, in je brala:

»Predragi prijatelj Žef in vsi dragi moji prijatelji in dobrotniki v Slovenskem Primorju!

Gotovo se boste čudili, ko dobite to moje pisanje iz Zagreba. Ko smo se posvajali ob mojem odhodu v Trst, si še jaz nisem niti od

daleč predstavljal, da Vam bom tako kmalu pisal iz Jugoslavije. Kako sem prišel sem? V Trstu sem si dobil sobo na nekem podstrešju. V isti hiši prebiva neki jugoslovanski funkcionar, ki ima v partiji precej veljave. V nekaj dneh sem spoznal, da je mož na mestu. Tudi med rdečimi je veliko prav dobrih ljudi, ki so bolj idealisti kot materialisti in včasih sami ne vedo, kako so zašli v družbo komunistov. Ta človek je zelo razočaran nad sedanjim režimom in vedno ponavlja kot rajni poslanec Oblubek: »Iz te moke ne bo kruha, iz te moke ne bo kruha!«

Postala sva si prav dobra prijatelja, tako da se lahko z njim pomenim, kakor s katerim izmed Vas. Ne še vsega, a marsikaj sem mu že zaupal. Med drugim sem mu povedal, da sem od neke dobre osebe dobil denar za pot v Bošnjace v Slavoniji, a da bom težko dobil dovoljenje za tja. Izrazil sem tudi bojazn, da bi utegnil priti na tej poti kakim sovražnikom v roke. In glejte, ta blagi človek mi je preskrbel potni list z drugim imenom in me povrhu še napotil k svojim sorodnikom v Zagrebu, kjer da bom lahko kot dobrodošel gost za nekaj dni.

Peljal sem se iz Trsta preko Reke v Zagreb. Na progi od Sempetra na Krasu do Reke sem izvedel, kaj se je zgodilo z nunami v Trnovem. O tem Vam bom morda še pisal ali govoril.

Zaenkrat se moram omejiti na

kratko poročilo o mojem obisku v Bošnjacih. Poročilo imejte za resno, ker vse, kar Vam pravim, je resno in ne morda šala, kakor si kakij ljudje predstavljajo. Jaz govorim resno celo ko se šalim.

Bošnjaci so vas pri Vinkovcih v Slavoniji. Pri tej vasi je velik travnik, na katerem pa danes ni več trave, ampak izgleda kakor velik trg ali igrišče, kjer se zbirajo desetisoči ljudi.

Na tem travniku so ljudje postavili dve kapelici, eno v čast sv. Antona in eno v čast sv. Martinu, ki je tamkajšnji farni patron. Tu in tam po travniku so razpostavljene in ozaljšane tudi podobe drugih svetnikov. Spominjam se sledečih: sv. Ane, sv. Jurija, sv. Janeza Krstnika, sv. Jožefa z lilijo v roki, sv. Rozalije, sv. Katarine, sv. Magdalene, sv. Terezija Deteta Jezusa in njene sestre Celine. In tam blizu kažejo slivo, na kateri ce je meseca maja začela prikazovati Mati božja petim klicam različne starosti — najstarejša ima 17 let — in dvema malima dečkoma. Vsak večer se jim je prikazovala prelepa mlada Devica in jim naročala molitev in pokoro za spreobrnjenje grešnikov. Večkrat jim je pokazala odprto nebo in enkrat tudi pekel.

Otroci sami so mi pokazali, kje so videli »velik ogenj« in črne ljudi v njem. Videli so tudi ogromne zamahe, ki je pogoltnil človeka. Slišali so škripanje kosti tega človeka, kar jih je tako prestrašilo, da so začeli kričati in so jih ljudje, ki so tam molili, slišali. Nekoč so videli tudi Mater božjo z dvema angeloma in zvezanim človekom. Marija je ukazala angeloma, naj tega človeka razvežeta.

Prikazali pa so se jim tudi svetniki, katerih podobe so ljudje razpostavili po travniku. Marijo vidijo včasih tudi drugi ljudje. 15. avgusta je prišlo tja 46 procesij in med številnimi tisoči romarjev je tisti dan videlo Marijo 81 oseb.

Govoril sem z otroki, a videl sem tudi pobožnost tega ljudstva na travniku prikazovanj. Briči in Krasčevci in vsi drugi Primorci, ki smo popolnoma pozabili, kaj se pravi moliti in Boga resnično častiti, v Bošnjace pojdemo se učiti! Vsa vas tam vsak večer na kolenih molijo tri rčne vence s prošnjo za spreobrnjenje grešnikov, ki jo je ukazala Marija: »O draga Gospa, prosimo te, spreobrni grešnike!« Pred in po rečnem vencu se sklonijo trikrat do tal in molijo molitev, ki jo je molil angel v Fatimi: »Moj Bog, verujem v te, molim te, zaupam v te in te ljubim...«

Tamkajšnji župnik in vsi verniki so globoko prepričani, da so prikazovanja pristna, čeprav to visokim ljudem ni všeč.

Govorijo že tudi o velikih čudežih — n. pr. neko slepo dete je spregledalo — in o številnih spreobrnjenjih. Tako se je spreobrnil neki izobražen brezbožnež iz Zagreba.

Veliko sem videl in slišal, pa

vsega ne morem napisati. To vam bodi dovolj, da se prepričate, da imata Bog in Marija pravico tudi izven Cerkve govoriti, in da imajo verniki pravico, tudi izven cerkve Boga častiti in moliti. — Zdaj smo tudi izvedeli, da niso le v Franciji in na Portugalskem grešniki, za katere je treba veliko moliti, da se spreobrnejo, ker drugače se pogubijo sami in v pogubo še ves narod potegnejo, — ampak da so tako nesrečni ljudje tudi v Jugoslaviji.

Jaz sem molil v Bošnjacih za vse in tudi za Ceneta, ki ima glavno zaslugo, da sem prišel na ta kraj milosti. Le povejte mu to, da ne bo mislil, da ga sovražim. Povejte mu, koliko dobrega bo lahko storil, ako se spreobrne in kot Savel postane velik apostol Pavel. To mu povejte šele čez osem dni.

Se to vam zaupam, da sem vedno zelo ljubil tudi sovražnike, a da bom odslej le še bolj ljubil vse nesrečne ljudi, ki trpijo, ko sovražijo, bolj kot tisti, ki so sovraženi.

Prijatelje in sovražnike prosim, naj nimajo mojih besed nikdar za zafrakcijo, ampak vedno le za sladko mano ljubezni.

Prav prisrčno pozdravljam vse, posebno tiste velike dobrotnike, ki so mi dali denar za to potovanje. — Vaš zvesti Urh.

V Zagrebu dne 25. I., na praznik spreobračenja sv. Pavla.

Duh pobožnosti se je razlil na vso Žefovo družino. Celo oče si je brisal solze ganotja.